

Marie Zemanová - „Musela jsem přísahat, že o tom nebudu mluvit.“

Narodila se 7. září 1946 v pražské nemocnici na Štvanici Anežce a Václavu Langrovým. Tatínek Václav pracoval na dráze a maminka Anežka se plně věnovala domácnosti. Oba byli praktikujícími katolíky a svou víru přenášeli i na své potomky.

„Jako dítě mě nenapadlo, že by to mohlo být nebezpečný“

Dětství prožila Marie v Lysé nad Labem, kde si její rodiče pronajali část vilky. Jejich paní domácí často pečovala o Marii a sourozence, z velké části jim tak nahrazovala prarodiče, kteří žili až v Orlických horách a na Moravě. Do první třídy nastoupila Marie již za komunistického režimu a povinnou školní docházku si plnila v dívčí škole v Lysé. Všechny děti podle jejích slov chodily na hodiny náboženství, které vedl katecheta či místní farář. Druhá třída byla již smíšená a na náboženství začala být vyžadována přihláška podepsaná od obou rodičů. Pokud tato překážka nezabrala, čekal rodiče pohovor s paní ředitelkou, která se jim přihlášení snažila rozmluvit. Nicméně Mariiny rodiče se přesvědčit nenechali a Marie se účastnila náboženství až do posledního 7. ročníku, v němž výuka oficiálně končila. Krom toho děti chodily s rodiči do kostela a pravidelně se zúčastňovaly duchovního života.

Kvůli vysoké represi v 50. letech a zbožnému životu si děti až na výjimky nesměly vodit domů kamarády a rodiče je instruovali, o čem smí a nesmí na veřejnosti i ve škole hovořit. Přesto se Marie necítila podle svých vzpomínek nijak ohrožena a prožívala idylická léta.

„Já neměla vůbec představu, co je to za školu“

Po základní škole se Marie rozhodla nastoupit na hospodářskou školu v Kolíně, kde shodou okolností studoval o dva roky výše i pozdější prezident Miloš Zeman. Marie měla o studiu velmi zkreslenou představu. Myslela si, že se zde naučí domácím pracím, avšak škola se zaměřovala na oblast ekonomie a účetnictví. Marie nevěděla, jaké povolání bude s daným vzděláním vykonávat. Jejím snem ještě před nástupem na školu bylo stát se matkou a pečovat o děti.

Po pár měsících se do Kolína přestěhovala a vracela se domu v sobotu na neděli (v sobotu se ještě chodilo do školy). V této době Marie ráda chodila s kamarádkami tancovat, a vzhledem k tomu, že v nedalekých Milovicích byla vojenská základna, tak nikdy neměla o tanečnický nouze.

Po maturitě nastoupila do čelákovických kovohutí, kde prostřídala několik pozic v administrativě. V závodě přišla do kontaktu s prvními počítači, které v této době byly mohutných rozměrů a mnohdy zabíraly celé místnosti. Počítače v kovohutích děrovaly štítky na výplaty a každá dírka měla svůj význam. Počítače však nebyly dokonalé a mzdoví zaměstnanci jejich výsledky museli kontrolovat. Práci si tak často nosila domů a dlouhé sestavy přezkoumávala společně se svým manželem.

„Závory zavřela, tanky se musely zastavit“

V roce 1968 Marie stále pracovala v kovohutích a poprvé v životě zde zažila stávkou zaměstnanců, kteří odmítli na pár hodin pracovat. V noci z 21. na 22. srpna je vzbudil „rambajs“

jedoucích tanků, které míjely jejich dům nacházející se při hlavním tahu z Milovic do Lysé. Marie vzpomíná, že byli zmatení a nevěděli, co se děje, protože si po chvíli sledování tanků zpoza oken pustili rozhlas. V místech, kde železniční závory protínají silnici, se pak v Lysé tvořila rozvleklá tanková kolona, neboť mladá závorářka, s níž se Marie znala, spustila dolu šraňky a odmítala je zdvihnout. Ráno na nádraží pak hlásili, aby lidé nikam nejezdili, „hlavně ne do Prahy, kde se střílí.“ Marie do práce přesto odjela, ale v závodě se nic velkého nedělo.

Po práci v kovohutích přešla Marie do pražského podniku Kalorex, kde se čistily nádrže od nafty a benzínu. Podnik zakládá v roce 1968 její bratranec a druhý bratranec, který byl v podniku zaměstnán, ji zavedl do společenství katolické mládeže. Společenství se scházelo v kostele svatého Kříže na Příkopech, kde mladí lidé zpívali nejen náboženské písně, rokovali a setkání většinou zakončili v hospodě u zlatavého moku. V této partě si Marie našla svého budoucího manžela Václava.

„K moři je filmovali, kam jdou, co dělají“

S partou od svatého Kříže se vydala Marie společně s Václavem na výpravu do Bulharska. V Sofii se shodou okolností setkali s pravoslavným patriarchou, který byl však sledován tajnou policií. Tajná policie tedy začala sledovat i jejich kroky a snažila se zamezit jejich ubytování v horské chatě Vichren. Místní personál je odmítl ubytovat, avšak žádná jiná chata se poblíž nenacházela. Mladí se tedy toulali poblíž chaty a vrátili k chatě potmě, poněvadž věděli, že je na noc musí přijmout. Další den vyrazili na nejvyšší vrchol pirinského pohoří Vichren, ale Václav s Marií se v průběhu cesty odpoutali od zbylé party a došli do „mramorového“ údolí, kde se společně domluvili na svatbě.

Po tomto dni se parta rozdělila do menších skupin, aby nebyli tolik nápadní. Jednotlivé skupinky putovali sami dál a měli se sejít u moře. Po cestě zpátky z Bulharska se pak jedna skupinka svěřila, že byli v horách pronásledováni tajnou službou. Byli podrobně sledováni a filmováni, ale vzhledem k tomu, že se roztrhli, tajná služba ztratila přehled. Přesto do Čech přišlo hlášení, co v Bulharsku dělali.

Svatba proběhla o pár měsíců později, nejprve na úřadě a o několik dní později v kostele svatého Kříže. V následných letech hledali mladí manželé místo, kde by společně zakotvili. Zakoupili dům v Českém Brodě a po několika měsících se do něj nastěhovali. Od zakoupení domu se jim narodili tři děti, avšak Václava začaly sužovat zdravotní potíže. Z tohoto důvodu se přestěhovali znovu do hlavního města do Střešovic.

„Děti dodneška nechápou, jak je možný, že na to nepřišly“

V roce 1972 se manžel Václav setkal se skupinou lidí, kteří mu navrhli, aby studoval teologii a případně se stal knězem římskokatolického a řeckokatolického ritu. Po souhlasu Marie se Václav pustil do tajných studií v Brně, kam musel pravidelně dojíždět. Po jejich absolvování byl vysvěcen na kněze a doma se od té doby konaly dvě mše denně. Vše se drželo v nejvyšším utajení a sama Marie musela přísahat, že nebude o ničem mluvit. Ani děti ani rodiče se tak nic o Václavově vysvěcení a domácích mších nedozvěděli. Až teprve po Václavově smrti v roce 1992 se Marie rozhodla tato tajemství dětem v den jejich osmnáctých narozenin sdělit.

„Ve mně to sedí pořád“

Na Sametovou revoluci řeč nepřišla, ale Marie vzpomínala, jak se po revoluci změnila atmosféra ve společnosti, jak se najednou to, co se říkalo doma, mohlo se vyprávět i na veřejnosti. Na novou situaci nebylo mnoho jejích vrstevníků, ač nebyli staří, připraveno. Strach se nadále projevoval i v církvi. Jako příklad Marie uvádí vzpomínku, že se na jednom koncertu setkala s kněžími a biskupy a cítila, jak z nich „jde strach“. Sama Marie přiznává, že tato opatrnost z ní nikdy plně nevyrchala a sedí v ní pořád.

„Vždycky jsem si přála velkou soudržnou rodinu“

Rok před manželovou smrtí zakoupili dům v Řepích, kde Marie žije dodnes. V roce 2004 odešla do důchodu, ale na půl úvazku pracovala u drah. Snížená pracovní doba jí umožnila jezdit často za svými vnoučaty a starat se o ně. Dnes je Marie třináctinásobnou babičkou a plnými doušky zakouší svůj sen – být součástí velké soudržné rodiny. S partou od Svatého kříže se nadále schází a jejich setkávání trvá již 55 let.